

BLAST OFF CITY

**MĚSTO × KULTURNÍ PROSTOR × ORGANISMUS MĚSTA ×
KULTURNÍ AKTIVITY × KULTURNÍ SLUŽBY × INOVACE**

OFFCITY_DISKUSE × MĚSTSKÝ KULTURNÍ PROSTOR

20. 7. 2010 × VČG Pardubice, Dům U Jonáše, Pernštýnské nám. 50, Pardubice

Petra Nacu × hl. architektka / Adam Gebrian × architekt / Cyril Říha × vědec / Šárka Havlíčková × Alfréd ve dvoře / Vladimír Kokolia × AVU / Adéla Svobodová × LÁDVÍ / František R. Václavík × OFFCITY

...

OFFCITY_WORKSHOP 03 × ARCHITEKTONICKÁ LABORATOŘ

20. 7. – 24. 7. 2010 × VČG Pardubice, Dům U Jonáše, Pernštýnské nám. 50, Pardubice

Milena Kubiszová + Ondřej Volný × SKVADRA / Ondřej Chybík / Jiří Vítek + Jakub Kopec + Jaroslav Sedlák / Jiří Prokeš + Pavína Vokáčová

Projekt připravilo o. s. Terra Madoda v rámci dlouhodobého projektu OFFCITY za podpory statutárního města Pardubice a Nadace české architektury.

*** **OBSAH** *****

GENEZE PROJEKTU ²

STRUKTURA ³

VÝTAH Z DISKUSE ⁴

VÝTAH Z WORKSHOPU ⁵

SHRNUTÍ ⁸

INFORMACE O DISKUTUJÍCÍCH A ARCHITEKTECH ⁹

PROJEKT OFFCITY ¹²

*** **GENEZE PROJEKTU** *****

Město Pardubice začalo na počátku roku 2010 pracovat na tvorbě nového strategického a koncepčního materiálu rozvoje kultury. Z průběžných diskusí mezi zástupci města a pardubickými kulturními subjekty vyplynula absence relevantního kulturního prostoru ve městě. V rámci projektu OFFCITY jsme se proto rozhodli prozkoumat tento požadavek a nabídnout svěží pohled do kulturní problematiky.

S nabídkou účasti na workshopu na téma městský kulturní prostor jsme oslovili mladé architektky a studenty architektury, nejen pro ně jsme pak připravili iniciační diskusní panel s osobnostmi z uměleckého provozu a teoretiky architektury.

*Výstup z celého projektu jsme se následně rozhodli prezentovat prostřednictvím výstavy nazvané **BLAST_OFF CITY** čili „městské zážehy“ a nyní i formou této brožury a CD.*

*** STRUKTURA PROJEKTU *****

OFFCITY_DISKUSE × MĚSTSKÝ KULTURNÍ PROSTOR

20. 7. 2010 × VČG Pardubice, Dům U Jonáše, Pernštýnské nám. 50, Pardubice

Moderovaná panelová diskuse s osobnostmi uměleckého provozu a teoretiky architektury, jejíž ústředním tématem byl městský kulturní prostor.

mezi otázky, na které se diskutující snažili najít odpověď, patřily např.:

Jak lze definovat kulturní prostor?

Odpovídají zaběhnuté institucionální modely kulturních prostor soudobým požadavkům?

Má být kulturní městský prostor centralizovaný nebo distribuovaný?

Jakou roli má hrát ve veřejném prostoru města?

Nelze rozšířit spektrum městských kulturních prostor o nové ekonomicky nenáročné provozy?

Jak má tedy vypadat soudobý či budoucí kulturní prostor města?

diskutující:

Petra Nacu × vedoucí Odboru hlavního architekta města Pardubic

Adam Gebrian × architekt, teoretik architektury

Cyrl Říha × vědec, teoretik architektury a urbanismu

Šárka Havlíčková × umělecká ředitelka divadla Alfréd ve dvoře Praha

Vladimír Kokolia × výtvarný umělec, pedagog na AVU Praha

Adéla Svobodová × členka umělecké skupiny Ládví, která se pohybuje na hranici umění a veřejně-prospěšné činnosti

F. R. Václavík × člen realizačního týmu projektu OFFCITY

Diskusi moderoval Jan Potůček, spoluzakladatel o. s. Dialog pro Pardubice, šéfredaktor DigiZone.cz, který dříve působil v Lidových novinách a v Reflexu.

•••

OFFCITY_WORKSHOP 03 × ARCHITEKTONICKÁ LABORATOŘ

20. 7. – 24. 7. 2010 × VČG Pardubice, Dům U Jonáše, Pernštýnské nám. 50, Pardubice

Workshop zaměřený na hledání kulturního prostoru města, jehož se zúčastnily čtyři týmy mladých architektů a studentů architektury:

Milena Kubiszová + Ondřej Volný (architektonické studio Skvadra)
Ondřej Chybík
Jiří Vítek + Jakub Kopec + Jaroslav Sedlák
Jiří Prokeš + Pavlína Vokáčová

*** **VÝTAH Z DISKUSE** *****

Obsahem dvouhodinové diskuse bylo zamyšlení se nad kulturním prostorem, snaha definovat tento termín, nahlédnout na něj z různých úhlů, očima rozdílných profesí.

Během panelu zaznělo mnoho podnětných myšlenek, názorů, stanovisek a osobních zkušeností, které lze jen těžko shrnout do několika málo vět. Pojmy kultura a kulturní prostor jsou nevyčerpatelnými studnicemi, o nichž je možno hovořit hodiny a hodiny a stále nebude vidět na dno. Nejen proto byla tato diskuse zamýšlena jako úvodní – iniciační, a to nejen ve smyslu workshopu. Měla podnítit jeho účastníky k dalšímu přemýšlení, zkoumání. Akce byla zároveň pilotním panelem, na nějž by v budoucnu měly navazovat další diskuse, které budou za přítomnosti dalších vybraných osobností rozvíjet dílčí témata.

Záznam z panelové diskuse jistě stojí za to si poslechnout celý, naleznete jej na přiloženém CD, v tuto chvíli jen heslovitě několik názorů a myšlenek, které v rámci večera zazněly:

„Neexistuje jen jedna dobrá kultura. Musíme pamatovat na to, že diverzita v kultuře je důležitá.“

„Kulturu nemusí vytvářet jen instituce, jde především o prostředí. Kulturu vytváří neinstitucionalizovaná veřejnost.“

„Veřejnost“ veřejného prostoru je často diskutabilní.“

„Každý veřejný prostor má potenciál se stát prostorem pro kulturu.“

„Veřejný prostor by měl být prostorem pro konání spontánních aktivit.“

„Veřejný prostor je ten, ve kterém cítíte, že by mohl být na chvíli Váš.“

„Pravidla užívání veřejného prostoru vyžadují pozitivně nakloněnou legislativu.“

„Při tvorbě strategických dokumentů je potřeba na sebe klást větší nároky, pokud chceme dosáhnout změny.“

SKVADRA – PROJEKT CULTURE ZONE

Culture Zone Friend se může stát jedinec, firma, společnost, organizace, instituce apod., která má možnost nabídnout jakýkoliv prostor pro občasně konání kulturních akcí a uměleckých intervencí.

Jelikož se jedná o doplňkový alternativní program kamenných kulturních institucí, hledají se prostory různých měřítek a charakterů pro spíše komorní akce jako jsou výstavy, přednášky, promítání, koncerty, happeningy, divadelní vystoupení, instalace, workshopy apod.

Cílem je proniknout do struktury města a implantovat kulturu do každodenního života. Hledají se např.: dvory, zahrady, předzahrádky, průchody, pasáže, restaurace, kavárny, sály, salónky, obchody, haly, loby, vstupní prostory, banky, školy, školky, výlohy, fasády, střechy apod.

Subjekt, který se stane Culture Zone Friend, bude zařazen do databáze míst přístupných kultuře a umělci a organizátoři tak budou mít možnost vybrat pro danou akci ideální prostor ze široké škály možností.

Ve městě vznikne síť identifikovatelná pomocí labelů – nalepovacích log, díky které i návštěvník města snadno pozná místo, na kterém může narazit na kulturní aktivitu.

Tyto aktivity mají zároveň oživit a zvýšit atraktivitu jednotlivých míst a jejich běžných chodů, mohou si tak navzájem pomáhat a doplňovat se.

Síť bude zároveň fungovat jako informační kanál a osloví tak více potenciálních zájemců. Culture Zone má dvě pravidla: akce nebo intervence nebude omezovat běžné fungování místa a prostor akci propůjčený bude po jejím ukončení v původním stavu.

•••

ONDŘEJ CHYBÍK

Samotná definice kulturního prostoru je složitá. Při úvahách co ještě a co vlastně kultura samotná je, autor dospěl k závěru, že pro konkrétní výsledek je třeba nedefinovat výraz, ale spíše vyslovit zjednodušení a nalézt nuan-

ci mezi veřejným a kulturním prostorem. Výsledkem je názor, že největší odlišností je právě veřejnost zmiňovaných míst. Tato idea provází celý projekt a nastartovala myšlenky o vytvoření kontinuálního prostoru pro kulturu v městském centru. Při rozboru městského centra a ploch centrum tvořící je možné definovat základní prvky, jenž tvoří město: náměstí, ulice, domy, dvory.

Náměstí – Několik drobných městských prostor doplňujících hlavní náměstí a zámecký dvůr vytváří podmínky pro různorodé využití jednotlivých částí města. Dnes bohužel žádné nevyužívá svůj široký potenciál.

Ulice – Jsou spojnicemi mezi náměstími. Mají převážně historickou formu s řadou měřítek a rozdílných atmosfér. Od rušných obchodních po ulice s téměř polo soukromým charakterem.

Domy – Jsou základním prvkem města. V centru Pardubic mají většinou soukromý obchodní parter.

Vnitrobloky – V historickém centru Pardubic jsou vnitrobloky často využívány ve vztahu k funkci parteru. Nezřídka je tento prostor volně přístupný a návštěvníkům se otevírá nezvyklý pohled na město “zevnitř”.

Náměstí × Nábřežka

Dnes obslužný prostor bez konkrétního programu. Charakteristickým prvkem místa je odkrytý kanál - náhon - součást fortifikačního systému.

Veřejný prostor – právě městský kanál by mohl určit další využití místa. Vzhledem k systému fortifikace Pardubic je veřejné využití prostoru jedním z možných bodů identifikace místních obyvatel i návštěvníků s městem samotným. Dobrá vazba na hudební sál v budově magistrátu by mohla předznamenat kulturní využití tohoto komorního prostoru. Venkovní hudební produkce ve spojení s vodou mají svou tradiční atmosféru – spojení hudba a voda.

Náměstí × Přihrádek

Do roku 1920 byl prostor hospodářským zázemím zámku. Dnes je prostor tranzitním místem. Jde o velice klidovou a uzavřenou lokalitu v nejsevernějším cípu historického města. Nabízí se tedy jistá neformální možnost využití během celého dne až do pozdních nočních hodin.

Kulturní prostor – jednou z budov (bývala sýpka), která vymezuje prostor přihrádku je dnes využívána jako galerie. Je tedy možné přemýšlet o sezónním využití venkovních prostor za účelem výstav, divadla až po happening či performance.

Bělobranské náměstí

Jde o východní vstup do starého města. Tvarově náměstí připomíná vesnickou návés s přímým kontaktem řeky Chrudimky. Navrhovaný program by mohl nahradit parkoviště trhem. Ovocný či zelný trh by také posílil obchodní funkci na severovýchodě města, kdy většina obchodních ploch je orientována spíše západním směrem. Trh by zde mohl být stále, jen s různou náplní během měsíce či roku. Nevylučuje se tedy ani bleší, řemeslný, umělecký...

Další plochy náměstí

Komenského a Kostelní jsou řešeny stejným principem.

Ulice

Nejde pouze o městský prvek sloužící pohybu, přesunu a propojení míst (náměstí). Při vhodném využití parteru slouží ulice jako předprostor budovy.

Domy

Obohacením stávajících provozů o kulturní prvek - galerie v kavárně, divadlo v obchodě... se do struktury kulturního centra zapojí i soukromé plochy podléhající režimu, jenž si každý zvolí podle svého uvážení.

Dvory

Svou průchodností a současným využitím pro funkce v parteru je jejich charakter již nyní více polosoukromý než striktně privátní. Ve vztahu ke koncepci domů a zapojení jejich parteru do kulturní struktury vzniká kulturní prostor o velikosti 85 000 m².

Výsledkem je historické centrum Pardubic fungující jako jedna velká kulturní plocha složená z nepřeborného množství náměstí, ulic, zahrad, dvorů a místností. Kombinují se kulturní prostory veřejné s privátními.

...

JIŘÍ VÍTEK + JAKUB KOPEC + JAROSLAV SEDLÁK

Instalace s názvem Obývací pokoj, která vznikla během workshopu a která byla situovaná do prostoru pardubického příhrádku, vycházela z poetiky náměstí jako venkovního obývacího pokoje. Vyřazené televize, které byly po desítky let hlavními nositeli kultury, vytvořily nový městský mobiliář, konkrétně stěnu obývacího pokoje a sezení. Prvek známý každému z jeho domácnosti je vsazen do veřejného prostoru jako prostředek k jeho zabydlení.

Závěrem workshopu byly televize svezeny do atria Východočeské galerie v Pardubicích v Domě U Jonáše, kde z nich byla postavena symbolická babylonská věž, odkaz k novodobému mediálnímu zmatení jazyků.

•••

JIŘÍ PROKEŠ + PAVLÍNA VOKÁČOVÁ

Městský kulturní prostor je pro tuto dvojici mladých architektů veškerý veřejný prostor, do kterého je vložena jakákoliv aktivita. Exponovaná i zapomenutá místa oživená dějem, lákající a bavící obyvatele města.

Téměř v každém z nás je kreativní a spontánní „já“. Část osobnosti, která se chce projevit, ale nenachází dostatek odvahy ani vhodné místo. Jiří s Pavlínou vytvořili prostor, určený právě k tomuto účelu. Místo určené každému bez rozdílu, každému, kdo nemá odvahu vstoupit na scénu divadla, zavěsit své dílo v galerii nebo zahrát v koncertní síni. Scéna, na kterou může kdokoliv vystoupit bez nutnosti se předem ohlašovat a dovolovat se. Svobodný kulturní ostrov určený k prezentaci, neformální scéna pro jakéhokoliv umělce. Projekt nabízející prostor, obsah zůstává na lidech.

***** SHRNUŤI *******

Diskuse, workshop i následná měsíční výstava přinesly mnoho podnětných myšlenek a názorů, s nimiž stojí za to dále pracovat, dále je rozvíjet. Výstupem z celého projektu by se proto neměla stát tato brožura s CD, nýbrž iniciace dalších aktivit, které povedou k rozvoji a kultivaci našeho kulturního prostoru.

Tvorba strategického dokumentu – kulturní koncepce města je nezbytná, avšak vyžaduje dlouhodobou intenzivní práci, na níž se nebudou podílet pouze zástupci Magistrátu města Pardubic a zástupci kulturních subjektů a organizací tohoto města, nýbrž je nutné do její přípravy zapojit i inteligenci z externích zdrojů, která bude mít s obdobným procesem zkušenosti a která bude mít na věc nezatížený pohled.

Věříme, že naše snahy padnou na úrodnou půdu...

*** INFORMACE O DISKUTUJÍCÍCH A ARCHITEKTECH ***

OFFCITY_DISKUSE × MĚSTSKÝ KULTURNÍ PROSTOR

ing. arch. Petra Nacu × vedoucí Odboru hlavního architekta města
www.mmp.cz

ing. arch. Adam Gebrian, M. Arch. × architekt, teoretik architektury a ag-ent
www.archit.cz/adam www.ag-ent.blogspot.com

Mgr. Cyril Říha, Ph.D. × vědec, teoretik architektury a urbanismu
www.cts.cuni.cz

MgA. Šárka Havlíčková × umělecká ředitelka divadla Alfréd ve dvoře Praha
www.alfredvedvore.cz

prof. ak. mal. Vladimír Kokolia × výtvarný umělec, pedagog na AVU Praha
www.kokolia.eu

MgA. Adéla Svobodová × členka umělecké skupiny LÁDVÍ (Jan Haubelt, Tomáš Severa, Adéla Svobodová, Jiří Týn), která se pohybuje na hranici umění a veřejně-prospěšné činnosti
www.ladviweb.ic.cz

MgA. František R. Václavík × člen skupiny realizátorů dlouhodobého projektu OFFCITY (Mgr. Josef Čevora, ing. Jiří Dobeš, ing. arch. Michal Mačuda, Mgr. Bohdan Šeda, ing. arch. Ondřej Teplý, MgA. F. R. Václavík, Šárka Zahálková, BBus (Hons.)), který zkoumá rozdílné pohledy na město
www.offcity.cz

•••

OFFCITY_WORKSHOP 03 × ARCHITEKTONICKÁ LABORATOŘ

Ing. arch. MgA. Milena Kubiszová *1979
1997–2003 FA TUL Liberec / 2003–2006 ŠA AVU, / 2003–2004 praxe v ateliéru Vyšehrad Praha / 2005 praxe v kanceláři Associated Architects Birmingham / 2005–2007 praxe v ateliéru Lennox Praha / 2008 založení sdružení Skvadra

Ing. arch. Ondřej Volný *1978

1997–2004 FA TUL Liberec / 2003–2004 praxe v ateliéru 4A Praha /
2005–2007 praxe v ateliéru Lennox Praha / 2008 založení sdružení Skvadra
www.skvadra.cz

Bc. Ondřej Chybík *1985

student FA VUT Brno, 2009 absolvoval bakalářský stupeň u doc. Havliše,
2007–2008 Erasmus stipendium na FA TU Graz v Rakousku, od března 2010
praxe rámci magisterského stupně studia ve vídeňském atelieru PPAG, který
se mimo jiné zabývá netradičním řešením veřejných prostor.
www.ondrejchybik.blogspot.com

Ing. arch. ing. Jiří Vítek *1979

2006 vystudoval stavební fakultu VUT v Brně / 2009 dokončil FA VUT v Brně
(diplomová práce: „Slovinské národní divadlo“ pod vedením Doc. Makovského)
/ 2006–2007 praxe v ateliéru Archdesign Brno / 2008–2009 praxe v ateliéru
Fránek architects / 2009 soutěž na úpravy náměstí Svobody ve Znojmě
– 1. místo (spolupráce Petr Hurník, Jakub Kopec, Jaroslav Sedlák, Ondřej Bartůšek)
/ 2009 soutěž urbanisticko-architektonické řešení Anglického nábřeží
v Plzni (spolupráce Petr Hurník, Jakub Kopec, Jaroslav Sedlák) / od 2010 člen
atelieru Vaši architekti

Ing. arch. Jakub Kopec *1983

2009 dokončil FA VUT v Brně (diplomová práce: „Centrum trvale udržitelného
rozvoje“ – La gare de Lausanne-Sébeillon pod vedením prof. Ing. arch. Ivana
Kolečka) / 2005 praxe v architektonické kanceláři Radko Květa, 2007–2010
praxe v ateliéru DUM-DUM / od 2009 se podílí na projektu Brněnské archi-
tektonické stezky (Statutární město Brno ve spolupráci s Domem umění) /
2009 soutěž na úpravy náměstí Svobody ve Znojmě – 1. místo (spoluprá-
ce Petr Hurník, Jaroslav Sedlák, Jiří Vítek, Ondřej Bartůšek) / 2009 soutěž
urbanisticko-architektonické řešení Anglického nábřeží v Plzni (spolupráce
Petr Hurník, Jaroslav Sedlák, Jiří Vítek) / od 2010 v ateliéru Vaši architekti /
člen o. s. Fórum pro architekturu a média (organizování výstav, doprovodných
programů a workshopů týkajících se architektury a nových médií) / 2010
zúčastnil se PECHA KUCHA NIGHT – benefice ve prospěch Haiti (Dům umění
města Brna)

Ing. arch. Jaroslav Sedlák *1982

2005–2006 stáž na FA TUL Liberec (ateliér Prof. Ing. arch. Akad. arch. Jiřího Suchomela) / 2007–2008 stáž TTY Tampere, Finland, department of Architecture (ateliér Prof. Hannu Tikka) / 2008 Salo Art gallery – cena poroty, praxe v ZICHT architecten Amsterdam / 2009 dokončil FA VUT Brno (diplomová práce: „Centrum trvale udržitelného rozvoje“ – La gare de Lausanne-Sébeillon u Prof. Ing. arch. Ivana Kolečka) / 2009 soutěž na úpravy náměstí Svobody ve Znojmě – 1. místo (spolupráce Petr Hurník, Jakub Kopec, Jiří Vítek, Ondřej Bartůšek) / 2009 soutěž urbanisticko-architektonické řešení Anglického nábřeží v Plzni (spolupráce Petr Hurník, Jakub Kopec, Jiří Vítek) / od 2010 externí člen ateliéru Vaši architekti, působí v Praze v Ateliéru PO

Ing. arch. Jiří Prokeš *1983

2002–2008 FA VUT v Brně / 2004 3. místo ve studentské architektonické soutěži Ytong – Jánské Lázně / 2006 finále soutěže Sapeli design / 2008 3.místo v architektonické soutěži Dřevěný dům
www.jpro.cz

Bc. Pavlína Vokáčová *1986

od 2005 FA VUT v Brně / 2002 čestné uznání ve výtvarné soutěži Svět v bezpečí, MV ČR / 2003 ocenění ve studentské soutěži při výstavě Česká loutka (UNICEF) / 2003 2. místo v grafické soutěži Plakát, Ospan a. s. / 2007 3. místo v designérské soutěži Schodiště 2007, SWN Moravia s. r. o. / 2008 3. místo v architektonické soutěži Náměstí 28. října v Hradci Králové

*** **PROJEKT OFFCITY** *****

Je dlouhodobým umělecko-sociologicko-komunitním projektem o. s. Terra Madoda, který pracuje s tématem města Pardubic jako se strukturou a živým organismem. Zkoumá rozdílnost pohledů na něj a včleňuje projevy současného umění a architektury do veřejného prostoru Pardubic. Občany tohoto města seznamuje s jejich různými podobami, učí je umění a kulturu vnímat jako něco zcela přirozeného, co je a má být součástí našeho životního a sociálního prostředí.

cíle:

Vytvoření prostoru a podmínek pro vznik živě komunikujícího společenství, vytvoření možností pro komunikaci s veřejnou správou, otevření veřejné diskuse na aktuální témata týkající se zejména veřejného prostoru města.

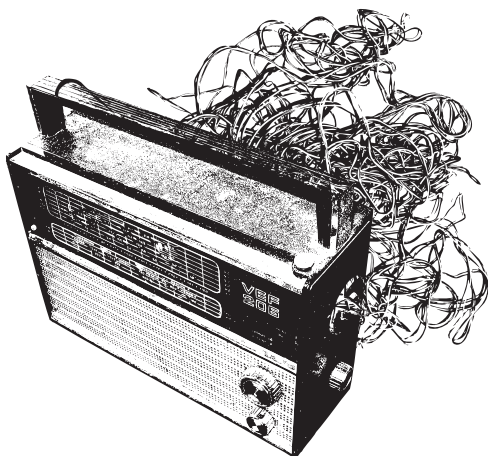
Informovat veřejnost o současných podobách umění a architektury ve veřejném prostoru, o jejich významu pro život města.

Prezentovat umění ve veřejném prostoru a snažit se měnit vztah obyvatel města k takto prezentovanému umění.

Pozitivně ovlivňovat vnímání současného umění a architektury.

Podporovat realizace děl mladých umělců, architektů a studentů uměleckých oborů.

www.offcity.cz

Projekt připravilo o. s. Terra Madoda v rámci dlouhodobého projektu OFFCITY za podpory statutárního města Pardubice a Nadace české architektury.

